

Nootplan voor Nederland

Intentieverklaring

Initiatiefnemer WWF-NL, Corné van Dooren & Floor Ambrosius

(publicatiedatum 29 oktober 2025)

Noten zijn lekker en gezond: de Gezondheidsraad en het Voedingscentrum adviseren om elke dag een handje noten te eten. Bovendien leveren noten eiwitten en essentiële vetzuren en kunnen ze een belangrijke rol spelen in de transitie van dierlijke naar plantaardige voedingspatronen. Noten hebben een veel lagere footprint dan dierlijke eiwitbronnen. De vraag naar noten stijgt snel, maar noten van eigen bodem zijn nu nog nauwelijks te koop.

Tegelijkertijd kan natuurpositieve teeltⁱ van noten bijdragen aan herstel van biodiversiteit, vastleggen van CO₂ en extensivering van landbouw rond natuurgebieden. In plaats van walnoten te importeren uit China of hazelnoten uit Turkije, kunnen we beter deze noten eten van Nederlandse bodem. Deze noten - walnoten, hazelnoten en tamme kastanje- geteeld op natuurpositieve wijze, passend bij ons landschap en klimaat, maken ons land mooier, biodiverser en weerbaarder. We streven ernaar dat Nederlanders zichzelf en ons landschap mooi en gezond eten door middel van duurzaam geteelde Nederlandse noten als plantaardige eiwitbron.

Doelen:

- **“In 2035 eten Nederlanders gemiddeld 25 gram noten per dag.**
- **Hiervoor planten we de komende 10 jaar minimaal 15.000ⁱⁱ hectare notenbomen aan, op natuurpositieve wijze, om zo biodiversiteit in Nederland te herstellen.”**

Toelichting:

Nu eten Nederlanders gemiddeld 13 gram per dag (noten en notenpasta's). Een groei in consumptie met 12 gram in 10 jaar is nodig; dit is een verdubbeling. De groeiende vraag

kan voor bijna de helft gedekt worden door de 30.000 hectare, als de notenbomen volgroeid zijn. We willen als eerste stap in 2035 10% van de notenvraag uit Nederland voorzien, waarvoor minimaal 15.000 hectare nodig is. Naar schatting is het dan nodig om zo'n 1,5 miljoen notenbomen aan te planten.ⁱⁱⁱ

Natuurpositieve teelt wordt in een werkgroep nader uitgewerkt. Daarbij staat voor het ontwerp en beheer de bijdrage aan biodiversiteit centraal. Een werkgroep van, in ieder geval, WWF-NL, ecologen, Stichting Agroforestry Nederland en Notenvereniging werkt nog de precieze criteria uit.^{iv} Dit Nootplan staat symbool voor een bredere transitie naar natuurpositieve landbouw in Nederland.

De keuze van de teeltwijze heeft invloed op het volume geproduceerde noten per hectare. In een voedselbos en bij een rijenteeltsysteem wordt notenteelt gecombineerd met andere gewassen, in een boomgaard kunnen 100 notenbomen per hectare staan (of 300 hazelaarstruiken).

Deze missie is vastgesteld in een workshop op 3 april 2025 van WWF-NL onder begeleiding van NewForsight, waarbij 12 van de ondertekenaars aanwezig waren.

In de workshop kwam naar voren dat om succes te krijgen wetenschappelijke analyse van succes- en faalfactoren nodig is, dat een praktijkgids of handleiding met ontwerpprincipes wenselijk is en een methode om impact te meten, zodat later beloning van ecosysteemdiensten mogelijk wordt. Dat betekent ook financiering van onderzoek en kennis delen tussen voedselbossen en agroforestry netwerken.

Ook voor natuurpositieve agroforestry geldt dat kennisontwikkeling en toegankelijke kennisdeling cruciaal zijn. Het is nodig om afzet te creëren, bijvoorbeeld door maatschappelijk verantwoord inkopen (overheid), en onderscheidend vermogen in de markt door herkenbaarheid van agroforestry-producten. Het is belangrijk om het voor de producent zo gemakkelijk mogelijk te maken om natuurpositieve teelt van noten rendabel te kunnen ontwerpen en starten. Er is onder andere een transitiefonds nodig om het gat tussen aanplant en productie (5-7 jaar) te overbruggen. Het is nodig dat ecosysteemdiensten van natuurpositieve teelt op marktconforme wijze betaald worden. Het is belangrijk dat de sector zich goed organiseert en lobbyed voor een officieel erkende vorm van landbouw.

Ondergetekenden onderschrijven deze missie en doelen en beloven zich in te zetten voor één of meer van de volgende nootmaatregelen voor 2035:

Consumptie en bewustwording

1. Wij stimuleren de consumptie van noten, zodat iedere Nederlander in ieder geval 25 gram noten per dag eet^v, in lijn met de aanbevelingen van de Gezondheidsraad^{vi} en het Voedingscentrum^{vii}.
2. Wij streven ernaar dat minimaal de helft van de consumptie afkomstig is van noten geteeld in Nederland, met name voor die noten die in Nederland geteeld kunnen worden, met als tussenstap minimaal 10% in 2030.
3. Wij promoten aan burgers om zelf een notenboom te planten in hun tuin.

Productie en teelt

4. Om aan die vraag te voldoen gaan we tot 2035 ongeveer 15.000 hectare natuurpositieve notenbomen^{viiiixxi} aanplanten in verschillende vormen. Dat is een kleine 1% van de Nederlandse cultuurgrond.
5. Wij doen dat met bomen die in Nederland al professioneel geteeld worden, zoals walnoot, hazelnoot en tamme kastanje, maar ook met kansrijke soorten als pecan, amandel, zwarte walnoot en Japanse walnoot.
6. Wij doen dat met herleidbaar, raszuiver uitgangsmateriaal in samenwerking met goede boomkwekers om tot goede opbrengsten en kwaliteitsnoten te komen.
7. Wij zetten ons in om de ecosysteemdiensten van natuurpositieve notenteelt marktconform te betalen.
8. Wij zetten ons in om de kosten van plantmateriaal voor landschapselementen en notenbomen te subsidiëren of doneren.
9. Wij zetten ons in om onafhankelijke en up-to-date kennis over natuurpositieve notenteelt via een Nootlijn (bestaande uit onafhankelijke adviseurs) bij de ondernemers beschikbaar te krijgen.
10. Een deel van de productie kan in de vorm van voedselbossen. Wij streven ook naar minimaal 30.000 hectare voedselbos in Nederland waar notenbomen onderdeel van uitmaken.^{xii}
11. Wij zorgen dat de teelt van noten natuurpositief is (volgens door de werkgroep vast te stellen criteria), zodat we de biodiversiteit in Nederland stimuleren en herstellen.
12. Wij stimuleren veehouders om notenbomen aan te planten als schaduwbomen voor koeien en beschutting voor pluimvee.

Marktontwikkeling en samenwerking

13. Daarbij zorgen we ervoor dat door ketenregie de teler minimaal een kostendeekkende, eerlijke prijs krijgt.
14. Wij willen ons hard maken voor een afnamegarantie van Nederlandse, biologische en/of natuurpositief-geteelde noten tegen de bovengenoemde prijs.
15. Wij promoten en stimuleren de duurzame consumptie van Nederlandse noten via onder andere supermarkten, cateraars, notenspeciaalzaken, maaltijdpakketten en restaurants.
16. Om de krachten van telers te bundelen en hun te vertegenwoordigen werken we aan het opzetten van een producentenorganisatie/ -coöperatie.

Beleid, onderzoek en financiering

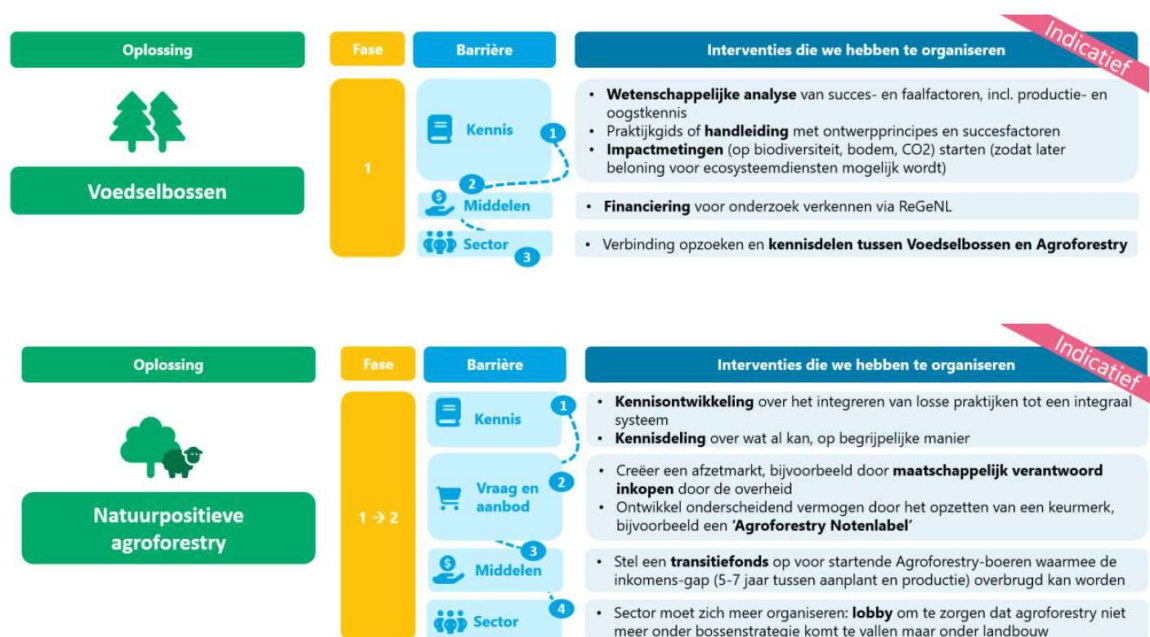
17. Wij vragen van de overheid forse inspanningen aan beleid en investeringen voor onderzoek, subsidie en innovatie om dit allemaal mogelijk te maken.
18. Wij zetten in op kennis, expertise en netwerken om positieve notenteelt financieerbaar te maken, bijvoorbeeld door het verkennen van mogelijkheden voor de ontwikkeling van financieringsinstrumenten.
19. Wij leggen met de aanplant van bomen veel koolstof vast als klimaatmitigatie en zoeken manieren om telers voor deze ecosysteemdienst te vergoeden ('carbon finance').^{xiii}
20. Wij maken inzichtelijk wat de positieve milieubijdragen zijn van Nederlandse noten ten opzichte van importnoten en andere eiwitbronnen is.
21. Wij houden de opbrengsten per hectare en andere relevante data (bv inputs, uitval, biodiversiteitstellingen) bij van de verschillende notensoorten, om goede statistieken te verkrijgen.^{xiv}
22. We stimuleren goed rassenonderzoek en verbetering van uitgangsmateriaal door Wageningen UR en andere instituten, inclusief goede testen om de raszuiverheid en echtheid van rassen vast te stellen.
23. Anders, namelijk....

De ondertekening van de intentieverklaring geldt voor een jaar vanaf 29 oktober 2025, met de bedoeling om telkens na evaluatie te verlengen met 3 jaar tot uiterlijk 2035.

Ondertekenaars:

1. WWF-NL
2. Low Food Foundation
3. Bomenland
4. Stichting Urgenda
5. Stichting Caring Farmers
6. Biodiversiteit op je Bord
7. Trees for All
8. Wageningen Plant Research Open Teelten
9. De Nöttenboom
10. De Nootsaeck-advies B V
11. DO IT ORGANIC
12. Food Pioneers
13. Stichting Voedselbosbouw Nederland
14. Kwekerij de vrolijke noot
15. CropEye
16. Louis Bolk Instituut
17. Nederlandse Notenvereniging
18. Rabobank
19. Veld 4
20. Triodos Regenerative Money Center
21. Invest-NL
22. Koperwiek
23. Dutch Cuisine
24. Boerschappen
25. Stichting Weerwoud
26. Transitiecoalitie Voedsel
27. Horizon Natuurvoeding BV
28. Vermaat
29. De Voedselboswinkel
30. Valuebite
31. Robijnsbos B.V.
32. Hogeschool Van Hall Larenstein
33. Stichting Agroforestry Nederland
34. Rombouts Agroecologie
35. Natuur en Milieufederatie Noord-Holland

Bijlage: workshopbevindingen

ⁱ Teelt in lijn met Natuurinclusieve Landbouw concept ([Van Doorn et al., 2025](#)): bijvoorbeeld 10% landschapselementen, geen N-kunstmest, geen chemische bestrijdingsmiddelen (NIL- niveau 3), door de werkgroep vast te stellen.

ⁱⁱ Walnoten leveren gemiddeld 2500 kg/ha (tot 2800), maar gedroogd en gekraakt is dat 1000 kg/ha, hazelnoten 1800 kg (1500-2000) en kastanjes niet meer dan 2500 kg; gemiddeld ruim 2000 kg in huls, max 1000 kg/ha gedroogd en gekraakt. Dat betekent een beschikbaarheid van ongeveer 0,9 kg noten per Nederlander per jaar, dus 2,5 g/dag, 10% van het doel, en 20% van de beoogde groei van 12 gram in consumptie (deels zal ook import vervangen worden).

ⁱⁱⁱ Uitgangspunt gemiddeld 100 bomen per hectare, voor voedselbossen geldt gemiddeld 25 per hectare.

^{iv} Komt overeen met NIL-3 niveau.

^v De huidige consumptie in Nederland is 8,6 g/dag noten en zaden en 4,7 g/dag pindaas en notenspread, samen 13,3 gram; er is dus een verdubbeling nodig. www.wateetnederland.nl

^{vi} <https://www.gezondheidsraad.nl/documenten/adviezen/2015/11/04/noten-en-zaden-achtergronddocument-bij-richtlijnen-goede-voeding-2015>

^{vii} <https://www.voedingscentrum.nl/encyclopedia/noten.aspxNoten>

^{viii} Volgens de Nederlandse Notenvereniging 30.000 tot 40.000 hectare extra. (Herman Janssen, 2024, persoonlijke communicatie)

^{ix} [416623 \(wur.nl\)](https://www.wur.nl/416623)

^x Land in Zicht van Urgenda (2024) gaat uit van 50.000 hectare voedselbos plus 21.500 ha notenteelt in 2035 <https://www.urgenda.nl/visie/landinzicht/>

^{xi} Bij een volgroeid systeem wordt de productie per hectare geschat op 5- 7 ton in geval van de walnoot, terwijl de hazelnoot 2-4 ton oplevert. [Onbekende notenteelt kent boom in Vlaanderen | VILT vzw](#)

^{xii} <https://www.voedselbosbouw.org/nieuws/wereld-natuur-fonds-en-stichting-voedselbosbouw-bundelen-krachten/#:~:text=Stichting%20Voedselbosbouw%20heeft%20als%20missie,het%20huidige%20landbouwareaal%20in%20Nederland> .

^{xiii} Bomen leggen meer koolstof vast dan veeteelt en akkerbouw. Conservatieve schatting: 1,1-2,6 ton per jaar CO2 per hectare voor walnoten en 1,8-4,4 ton CO2 per hectare voor hazelnoten

<https://www.notenteelt.com/component/rsfiles/download-file/files?path=main%252FFactsheet%2BCO2%2Bnotenbomenconcept.pdf&Itemid=101>

^{xiv} Dat kan via registratie in systeem met database (BOOM).